

№ 200

09.07.2021

Заступниці Міністра захисту довкілля
та природних ресурсів України
Ставчук І.І.

Шановна Ірино Іванівно,

Екодія вітає ініціативу Президента розробити рамковий закон «Про Стратегію низьковуглецевого розвитку України на період до 2050 року». Ми вважаємо, що затвердження такого важливого стратегічного документу на рівні закону сприятиме виконанню задекларованої більшої мети - переходу країни на кліматично-нейтральну економіку протягом наступних десятиліть.

Окрім того, це можливість оновити та актуалізувати “Стратегію низьковуглецевого розвитку”, що була затверджена урядом у 2018 році. Цей документ не містить жодного сценарію, який би передбачав скорочення викидів парникових газів у таких ключових секторах як “Енергетика” та “Промисловість” у період між 2020 та 2050 роками. А отже, **наявна Стратегія йде в розріз з метою Паризької угоди - утримати глобальне потепління на рівні 1,5 – 2°C.**

Згідно розрахунків Міжурядової групи експертів з питань зміни клімату (IPCC), Climate Action Tracker, World Resources Institute та ін., для реалізації мети Паризької угоди, викиди парникових газів у світі мають бути зменшені удвічі до 2030 року від сьогоднішнього рівня, а до 2050-го року - досягти нетто-нуля. Розрахунки також свідчать, що **справедливим внеском України у досягнення мети 1,5°C є кліматична нейтральність до 2050 року.** Саме такий внесок підтримує Екодія та Українська кліматична мережа. Вважаємо, що при розробці нової/оновленої Стратегії та відповідних сценаріїв низьковуглецевого розвитку, необхідно брати до уваги вказані міжнародні аналітичні матеріали.

Звертаємо також Вашу увагу на спеціальне дослідження Міжнародного енергетичного агентства «Net Zero by 2050: A Roadmap for the Global Energy Sector» (травень 2021 року)¹. У ньому наводиться важлива та комплексна аналітична інформація щодо того, яким чином країни можуть перейти до кліматично нейтральної енергетичної системи, при цьому забезпечуючи надійне та доступне енергопостачання та стале економічне зростання.

Ми вважаємо, що основною стратегічною метою Стратегії низьковуглецевого розвитку має бути перехід до кліматично нейтральної економіки до 2050 року із дотриманням принципів сталого розвитку, енергоефективності, справедливої трансформації, збереження природних ресурсів та захистом вразливих верств населення.

¹ <https://www.iea.org/reports/net-zero-by-2050>

Серед стратегічних цілей 2050 та показників їх досягнення пропонуємо звернути увагу на наступні, багато з яких були визначені незалежними експертами та представниками профільних громадських організацій у «Дорожній карті кліматичних цілей України до 2030 року»², а інші – у звіті Міжнародного енергетичного агентства «Net Zero by 2050»:

Сектор	Стратегічна секторальна ціль	Специфічна ціль	Індикатори, які необхідно відслідковувати
Економіка загалом	Кліматична нейтральність економіки до 2050 року	Скорочення енергоємності та вуглецеємності економіки	Скорочення первинної енергоємності економіки Скорочення кінцевої енергоємності економіки Скорочення вуглецеємності економіки
		Забезпечення принципів сталого розвитку	Досягнення цілей сталого розвитку
Будівлі	Повна декарбонізації будівель (без споживання нафти, газу та вугілля) до 2050 року	Скорочення питомого споживання в секторі будівель	Питоме споживання будівель в Україні
		Підвищення енергоефективності будівель	Сумарні капіталовкладення у підвищення енергоефективності будівель Частка житлового сектору, термомодернізованого до рівня, що відповідає будівлям з (близьким до) нульового рівнем споживання енергії Частка новобудов, що мають (близький

² https://ecoaction.org.ua/roadmap_climate_goals.html

			до) нульового рівень споживання енергії Частка активних будівель з власним виробництвом електроенергії
		Ефективні системи теплопостачання	Зниження рівня втрат при теплопостачанні Питома норма витрат на виробництво тепла для теплопостачання Кількість теплових насосів, що забезпечують приватне теплопостачання будівель
Енергетика	Перехід на 100% відновлюваних джерел енергії до 2050 року	Зростання частки відновлюваних джерел енергії (ВДЕ) в енергобалансі України	Зростання частки ВДЕ в електроенергетиці Зростання частки ВДЕ у тепловій енергетиці Частка ВДЕ у кінцевому енергоспоживанні
		Скорочення використання вугілля в енергетиці та згорання видобутку вугілля	Частка вугільної генерації у загальному обсязі виробництва електроенергії Об'єми видобутку вугілля ³
		Зниження частки виробництва	Частка генерації з АЕС у загальному

³ Дата повної відмови від вугілля має бути визначена якомога раніше за участі усіх зацікавлених сторін. Деталі – у дослідженні «Досвід трансформації шахтарських регіонів: Рекомендації для України» (Екодія 2019) <https://ecoaction.org.ua/aftercoal-ua.html>

		електроенергії на атомних станціях	<p>обсязі виробництва електроенергії</p> <p>Забезпечення достатнього наповнення Фонду резерву зняття з експлуатації блоків атомних станцій</p> <p>Кількість блоків АЕС, які безпечно виведено з експлуатації</p>
Сільське та лісове господарство, землекористування	Сільське господарство мінімально впливає на довкілля	Збільшення поглинання та утримання вуглецю лісами	Поглинання парникових газів лісами
		Зменшення обсягів видобутку торфу та відновлення торфовищ	Видобуток торфу
		Зменшення емісії при сільськогосподарському використанні земель	<p>Обсяг викидів при сільськогосподарському використанні земель</p> <p>Площа законсервованих земель, які стали малопродуктивними та деградували</p> <p>Динаміка поглинання парникових газів законсервованими землями</p>
		Раціональне та ефективне використання мінеральних добрив та засобів захисту рослин (ЗЗР)	<p>Обсяг внесення мінеральних добрив та засобів ЗЗР на 1 га сг угідь</p> <p>Обсяг викидів парникових газів від внесення мінеральних добрив та ЗЗР</p>

		Зниження викидів парникових газів від тваринництва	Обсяг викидів від сектору тваринництва (у тому числі від відходів тваринництва)
		Збільшення частки органічного землеробства до 25% до 2050 року	Частка сільськогосподарських земель з органічним статусом та перехідного періоду від загальної площі земель сільськогосподарського призначення Кількість операторів органічного ринку
		Оптимізація структури земель сільськогосподарського призначення з точки зору пропорційного розподілу ріллі/пасовища/лісу	Частка розподілу ріллі/пасовища/лісу на території
		Підвищення врожайності та ефективності виробництва	Частка збільшення врожайності на 1 га Частка підвищення ефективності виробництва
Транспорт	Повна декарбонізація сектору транспорту до 2050 року	Збільшення частки використання громадського транспорту та мікромобільності у містах	Використання приватного автотранспорту (тренд на зниження) Використання громадського транспорту Користування велотранспортом
		Зростання використання електротранспорту	Частка приватного електротранспорту Частка громадського

			електранспорту Кількість електрозарядних станцій
		Зниження викидів від авіап перевезень	Частка перевезень з використанням альтернативних чистих видів палива
		Збільшення частки перевезень залізницею	Частка пасажирів, перевезених залізницею Частка вантажів, перевезених залізницею Частка електрифікованих колій

Окрім зазначених індикаторів, важливим є постійний моніторинг об'ємів викидів парникових газів у кожному із зазначених секторів: як розрахункових, так і фактичних. Це дозволить реагувати на будь-які негативні зміни впровадженням необхідних змін до державних політик.

З повагою,

Керівник відділу енергетики

Креницький К.І.